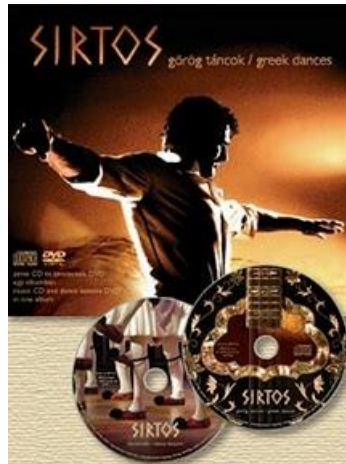

Sirtos: Görög táncok

Írta: Abkarovits Endre, 2011. március 14. hétfő

Bár a lemez már 2008-ban megjelent, a Bródy Sándor Könyvtár Zenei gyűjteményének most nyílt alkalmá szerzésére. Valójában nem is egy lemezről van szó, hanem egy cd-ről és egy dvd-ről. Tavaly láthattunk ilyesmit először a **Csík zenekartól**, de igazából ez megelőzte azt és egy másik különbség is van. A dvd-n nem koncert vagy egyáltalán csak zene van, hanem **tánc tanítás!** Mind a két lemez újszerű és kellemes meglepetést okozott!

A **Sirtos** nem új együttes, ellenkezőleg! A Magyarországon 1972-ben elindult **tánc házmozgalom**nak egyik jellegzetessége, hogy a magyar mellett más népek zenéjére is hamar beindultak tánc házak. Különösen a balkáni zenék voltak kezdetektől népszerűek. (Gondoljunk csak a délszláv népzeneket játszó Vujicsicsra és tánc házaikra!)

A **Sirtos** is már 1980-ban megalakult, s azóta is folyamatosan vannak tánc házaik. De nem csak Magyarországon lettek népszerűek, hanem különösen a mediterrán országokban, Portugáliától Görögorszáig. Már 1986-ban megjelent első lemezük. Hogy a több mint 30 éves tevékenység ellenére miért nem ismertebbek, különösen vidéken? Feltehetően pont a kevés számú lemezük miatt. Eddig összesen négy jelent meg, a mostanit megelőző utolsó 1995-ben. Ennek okát nem ismerem, de biztos nem a repertoárjuk szegénysége az. Igaz, az együttes eléggé kicserélődött: a kezdeti görög csapatból, ahol csak egy magyar zenész volt, Juhász Katalin, ma már magyar együttes lett, s csak a buzukin játszó Andreas Lehoudis maradt meg a görögök közül. A **görög zenével** bizonyára sokan első ízben a Zorba, a görög című filmben találkoztak,

ahol Zorba tánca, Mikis Theodorakis zenéje, ami igazából egy szirtaki, azonnal világhírű lett. Azóta is szerepel szinte minden görög lemezen, mert a legtöbb turista ezt keresi. De Görögországban a népzene nem a turisták szórakoztatására mesterségesen fenntartott folklór, hanem a mindennapi görög élet szerves része. (Bár az előbbit is ügyesen felhasználják. Görögországban járva az ember gyakran tapasztalja, hogy még az élelmiszerboltok pénztárainál is ki van téve a turistáknak szánt görög zene. Vajon mikor lesz ilyesmi nálunk?)

Mint tudjuk, szemben például a magyarság táncainak a többségével, ahol a páros táncok dominálnak, az egész Balkánon az ősi, s ezért egyszerűbb, talán néha primitívebbnek gondolt **lánctáncok** az uralkodók, ahol a két nem külön vagy vegyesen, egymással sorokban összekapaszkodva járja táncait. Hogy ezek az első látásra talán monotonnak, vagy túl egyszerűnek tűnő táncok mennyire nem azok, arról pont a jelen kiadvány dvd-je győzhet meg minket, ahol az egyes táncokba fokozatosan vezetnek be. A táncok nevei nem mindig egyszerűek, ahogy a görög nyelv írása és hangzása is meglehetősen eltér más nyelvekétől. (Nem véletlen, hogy amire a magyar, ha nehezen érthető, azt mondja, hogy „Ez nekem kínaiul van!”, arra az angol azt mondja: **„Ez nekem görög!”**)

A **görög zene** magával ragadó! Dallamos, ritmusos, érzelmes! Akármilyen sokszínű is, ha görög zenét hallunk, azonnal felismerhetjük. Ez nem annyira természetes más balkáni népeknél. Egy laikusnak nem mindig könnyű megkülönböztetni a horvát, szerb, macedon stb. zenét. De részint sajátos, általában nagyon feszes ritmusa, részint hangszerei miatt viszonylag könnyen felismerhetjük, ha görög zenét hallunk. A hangszerek közül különösen a **buzuki** az, amely négy páros húrjának erőteljes hangzásával hamar kelti bennünk ezt az érzetet. (Bár meg kell jegyezni, hogy a hatvanas évek óta annyira elterjedt egy-két országban, hogy például olyan természetességgel szól írók népzenei vagy világzenei dalok előadásakor, mintha legalábbis valami ősi kelta hangszer lenne.)

A görög világ mindig hatalmas volt, s mivel kereskedő népek voltak, mindig sok más néppel folytattak kulturális árucserét is. Azonkívül a görögök, akik meghatározták egész Európa kultúráját, később maguk is sokáig el voltak nyomva a török uralom idején, így helyenként a török zene is erős hatással volt népzenejükre. De mivel a görögség a kezdetektől az északi Makedóniától és Trákiától kezdve egy hatalmas szigetvilágon át egész Kis-Ázsiáig elterjedt, a más népektől jövő kulturális hatások – s

ennek megfelelően a sok zenei dialektus – természetesen. A különböző táncokon ez jól érezhető, mégis mindegyiknek van egy görögös íze. Azt persze nehéz megállapítani, hogy mi abból az ősi, vagy esetleg csak néhány évtizedes. Akárcsak a magyar népzene esetében, a beleillőt egy idő után befogadja a folklór, az oda nem illőt kiveti magából. A táncok magyarázatánál kapunk több példát is, melyek mutatják, hogy annyira a közelmúlthoz tartozik egyik-másik, hogy még emlékszenek kialakulásának pontos történetére is.

A **Sirtos** lemezét ajánlom mindazoknak, akik közelebbről meg akarnak ismerkedni a görög táncokkal, de azoknak is, akik csak szeretnének kapni egy általánosabb képet arról, hogy miként működnek a ritmusok és a lépéskombinációk, de azoknak is, akik csak egyszerűen szívesen hallgatnak görög zenét.

Abkarovits Endre

A zenekar honlapja: <http://www.sirtos.hu>